

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการบริโภคสุรา
ที่มีต่อผู้บริโภค : การศึกษานำร่อง

**Private user cost of alcohol consumption:
A pilot study**

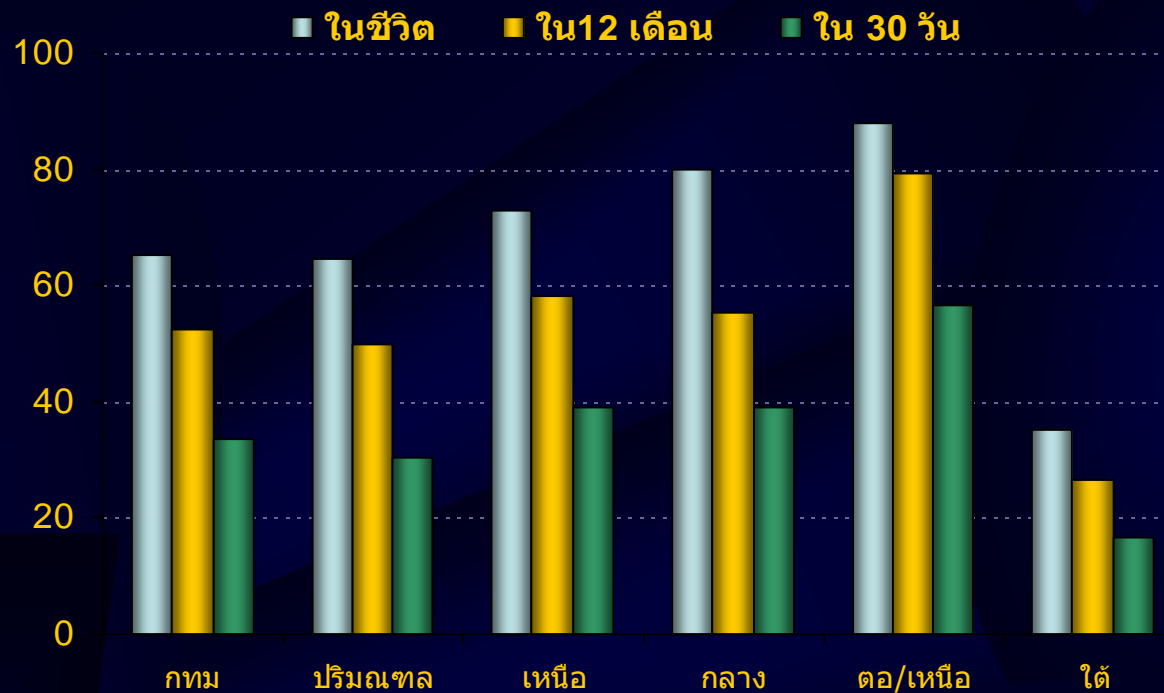
ผ.ศ. สุชาดา ภัยหลีก
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การดื่มสุรา

- ผลกระทบต่อสุขภาพ
  - โรคที่เกิดจากการดื่มสุราโดยตรง
  - โรคเรื้อรังที่มีการดื่มสุราเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค
  - โรคเฉียบพลันที่แอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยง
- ผลกระทบทางสังคม
- สาเหตุของการตาย 1.8 ล้านคน (3.2 %) ของทั่วโลก
- สูญเสีย 58.3 ล้านปีสุขภาวะ (Disability Adjusted Life Years)
หรือ 4%
- ความสูญเสียทางเศรษฐกิจมีมูลค่าสูง

- กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว มีแนวโน้มดื่มลดลง
- คนไทยดื่มเพิ่มต่อเนื่องและเพิ่มมาก ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา
- ประชากรไทยหนึ่งในสามดื่มสุราและมีแนวโน้มดื่มเพิ่มขึ้น
- สาเหตุลำดับที่สองของการสูญเสียทางสุขภาพ
คิดเป็น 5.8 % ของ DALYs
- TDRI ประเมินความเสียหายจากการดื่มสุรา พ.ศ. 2547
คิดเป็น 13,007.9 - 33,652.6 ล้านบาท (0.22% -0.56%)
ของ GDP ปี 2546

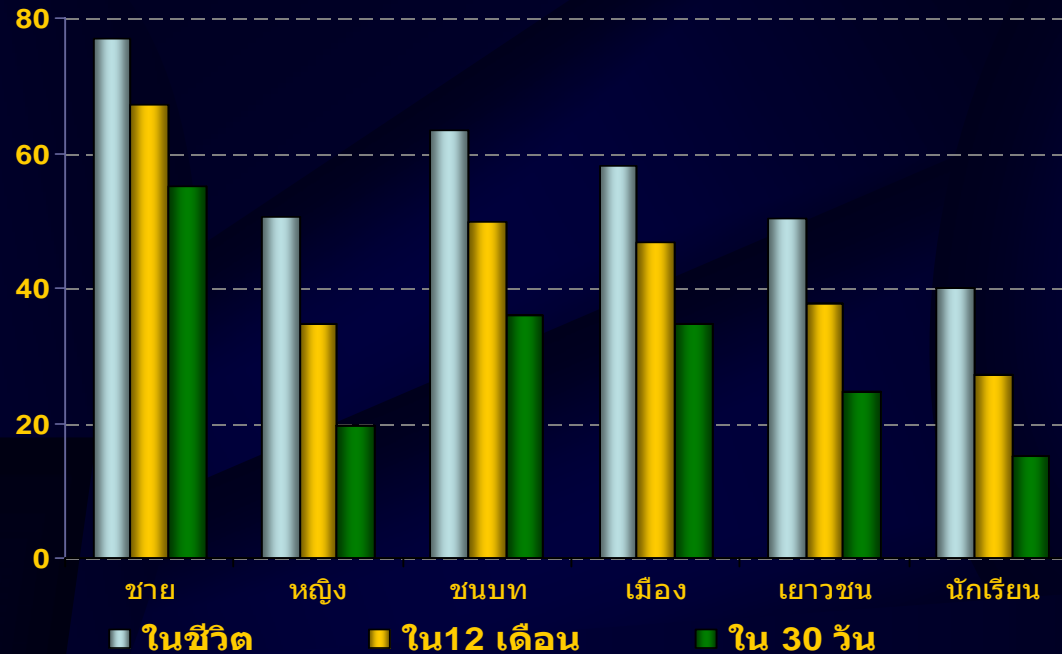
การดื่มสุราของประชากรไทยพ.ศ. 2544

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- รายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด
- ผู้ดื่มสุรามากที่สุด
- จำนวนบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุชนสูง
- สัดส่วนผู้ขับขี่ที่บาดเจ็บรุนแรงที่ดื่มสุราสูง

การดื่มสุราในประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2546

- เพศชายดื่มในสัดส่วนที่สูง
- เขตเมืองกับชนบทดื่มในสัดส่วนใกล้เคียงกัน
- ประมาณหนึ่งในสี่ของเยาวชนดื่มใน 30 วัน
- ร้อยละ 15 ของนักเรียนนักศึกษาดื่มใน 30 วัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นต่อผู้บริโภคสุราในจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อผู้บริโภคนสุราและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

คำนิยาม

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่อผู้บริโภค:

ก) ค่าใช้จ่ายตรงเพื่อการรักษาโรคและความผิดปกติ การบาดเจ็บ

รวมค่าตรวจวินิจฉัยและค่าใช้จ่ายเพื่อการฟื้นฟูสภาพ

ข) ค่าใช้จ่ายอ้อมเพื่อการรักษาโรคและความผิดปกติ เช่น

ค่าเดินทาง ค่าที่พัก

ค) การสูญเสียผลิตภาพจากการป่วย การขาดงาน พิกัดและ

ตายก่อนวัยอันควร และค่าเสียเวลา

ง) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ทรัพย์สินเสียหาย ค่าทำขวัญ ค่าปรับ

ค่าทนายและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคดี

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาพฤติกรรมการดื่ม ใน พ.ศ. 2549 และ มูลค่าความ
สูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นต่อผู้บริโภค ประกอบด้วย

- ก) ค่าใช้จ่ายตรงเพื่อการรักษาพยาบาล
- ข) ค่าใช้จ่ายทางอ้อมเพื่อการรักษาพยาบาล
- ค) การสูญเสียผลิตภาพ
- ง) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ประเมินเฉพาะความเสียหายที่ประเมินเป็นเงินได้ ไม่รวม
ความเสียหายที่ประเมินเป็นเงินไม่ได้ ได้แก่ ความเศร้าโศก
เสียใจ ความวิตกกังวล ความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบ การศึกษาเชิงพรรณนา (การศึกษานำร่อง)

พื้นที่ศึกษา อำเภอแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรอายุ 12 -65 ปี ที่ดื่มสุราใน 12 เดือนที่ผ่านมา
เก็บข้อมูลใน 2 ตำบล 6 หมู่บ้าน จำนวน 73 คน

เครื่องมือ

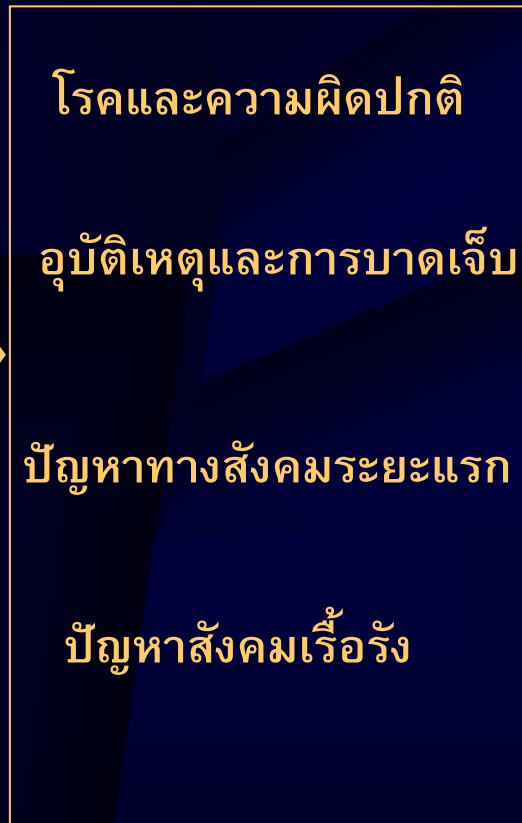
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแน่นอน

ข้อมูลที่เก็บ

1. คุณลักษณะทางประชากร
2. พฤติกรรมการบริโภคสุรา ปริมาณการดื่ม
3. ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มสุรา
4. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากจากผลกระทบดังกล่าว

กรอบแนวคิด

การดื่มสุรา

การรักษาโรค/ความผิดปกติ

พิการและตายก่อนวัย

ค่าเสียเวลา

ทรัพย์สินเสียหาย

ค่าชดเชย/ทำขวัญ

ค่าปรับ/การรับโทษ

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคดี

ค่าใช้จ่าย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดปริมาณแอลกอฮอล์

Quantity Frequency (QF)

Graduated Quantity-Frequency (GQF)

2. จัดระดับการดื่ม ตามปริมาณแอลกอฮอล์ (กรัม) ที่บริโภคต่อวัน

	ชาย	หญิง
ไม่ดื่ม	0	0
เสียงต่ำ	>0 ถึง <40	>0 ถึง <20
เสียงปานกลาง	40 ถึง <60	20 ถึง <40
เสียงมาก	ตั้งแต่ 60 ขึ้นไป	ตั้งแต่ 40 ขึ้นไป

3. กำหนดการสูญเสียผลิตภาพ โดยวิธีทุนมนุษย์

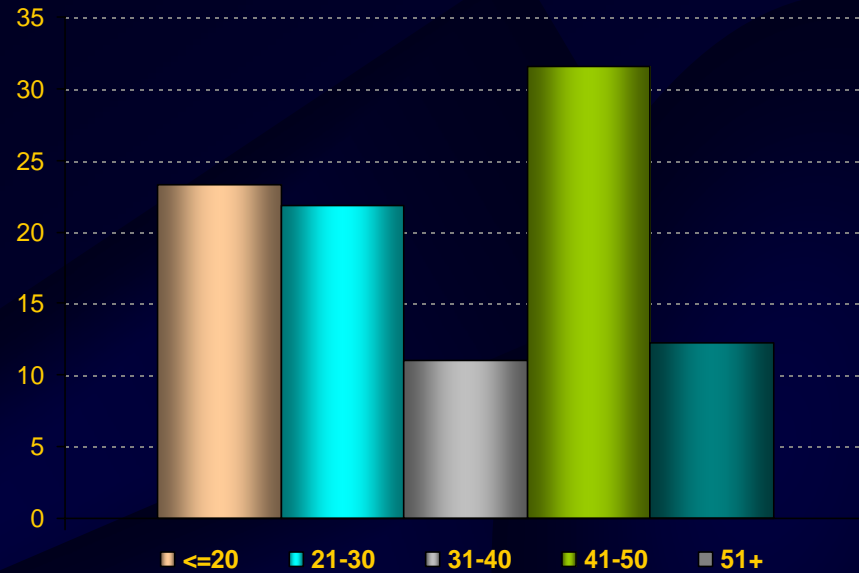
ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

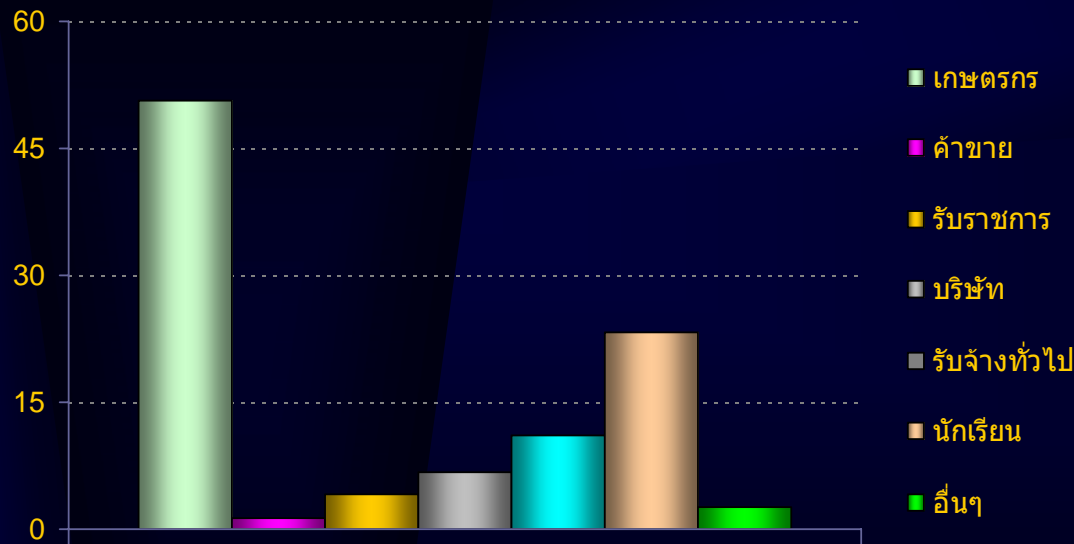
เพศชาย 79.5

จบประถมศึกษา ร้อยละ 47.9

สมรสร้อยละ 58.9

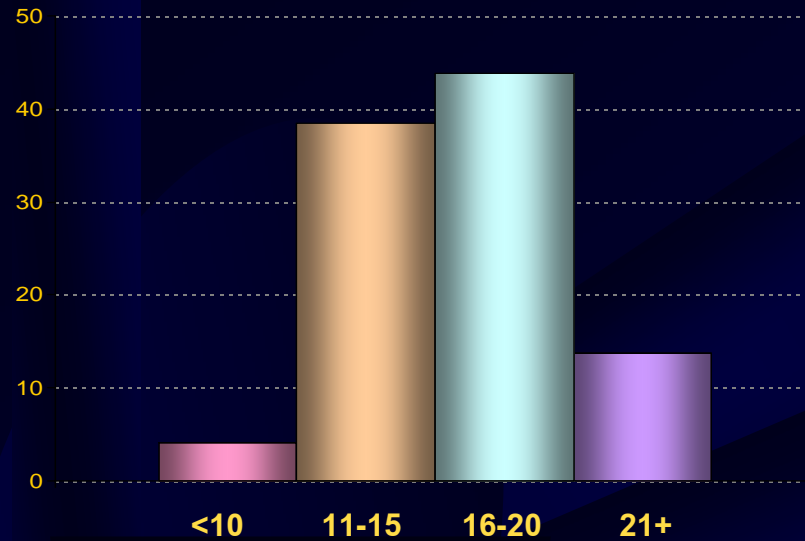

กลุ่มอายุ

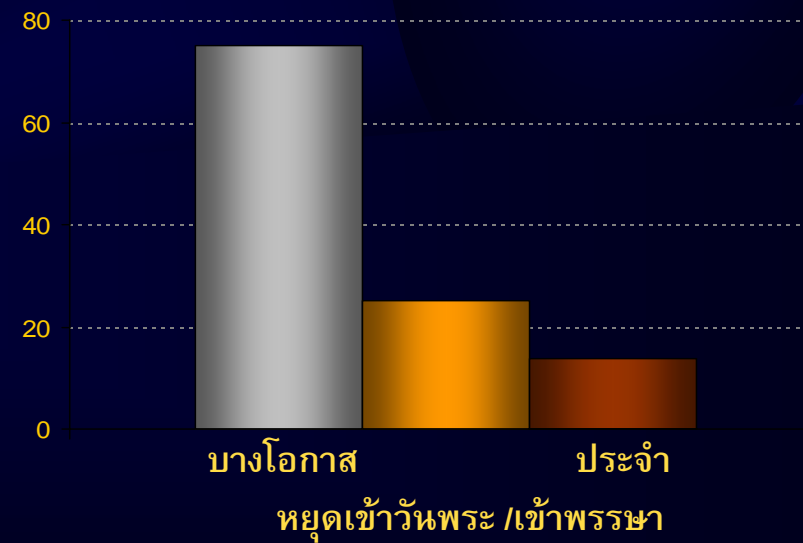
อาชีพ

อายุที่เริ่มดื่ม

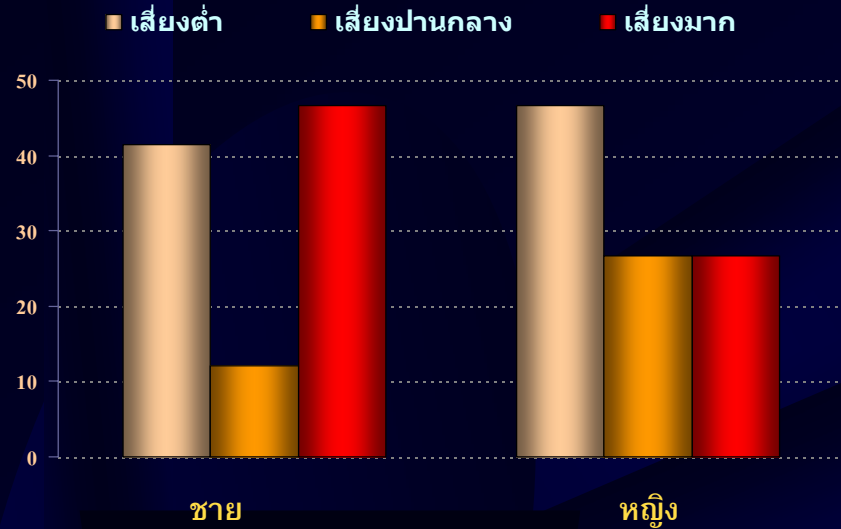
อายุที่เริ่มดื่ม 9 - 43 ปี เฉลี่ย 18.2
ร้อยละ 42.5 เริ่มดื่มอายุต่ำกว่า 15 ปี

ลักษณะการดื่ม

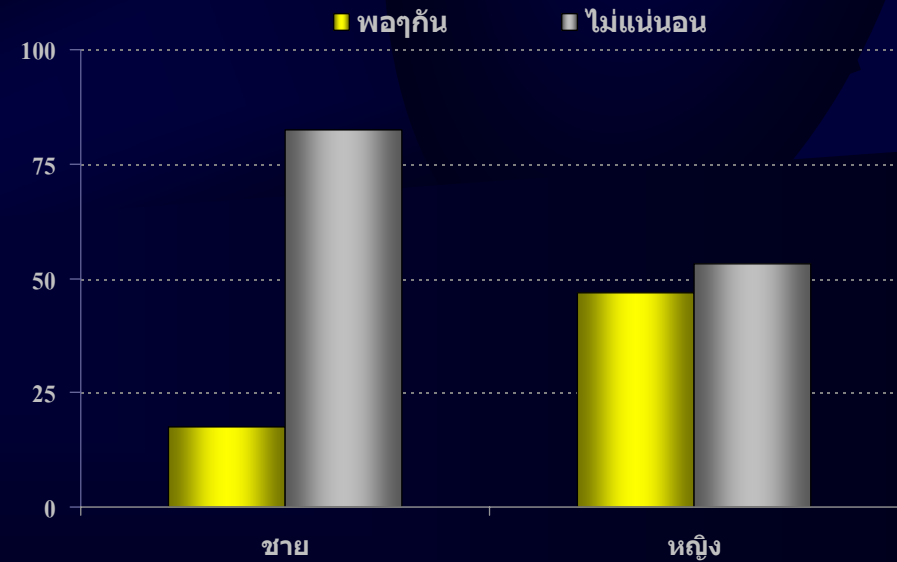
ส่วนใหญ่ดื่มเป็นครั้งคราว / บางโอกาส

ระดับการดื่ม

เพศชาย 46.6% เพศหญิง 26.7%
ดื่มในระดับเสี่ยงมาก

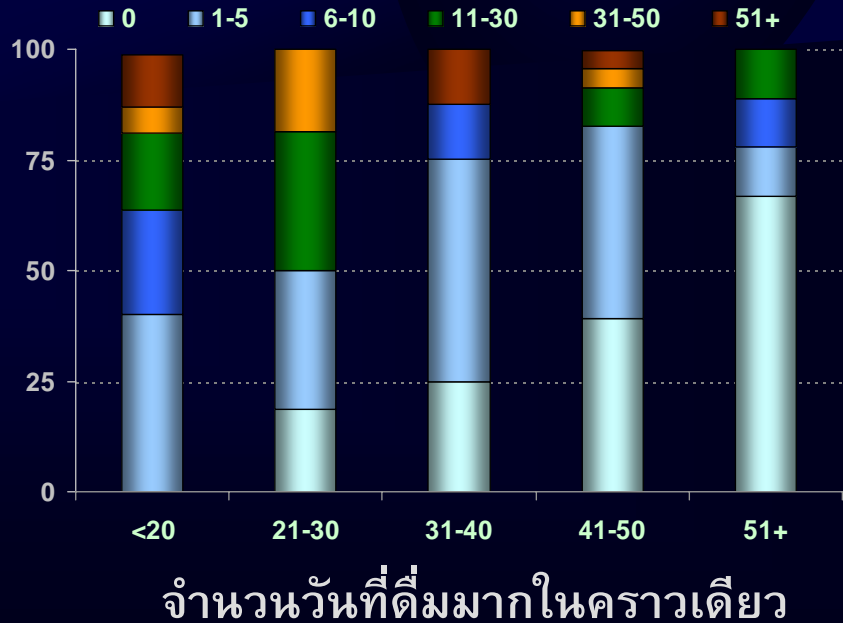
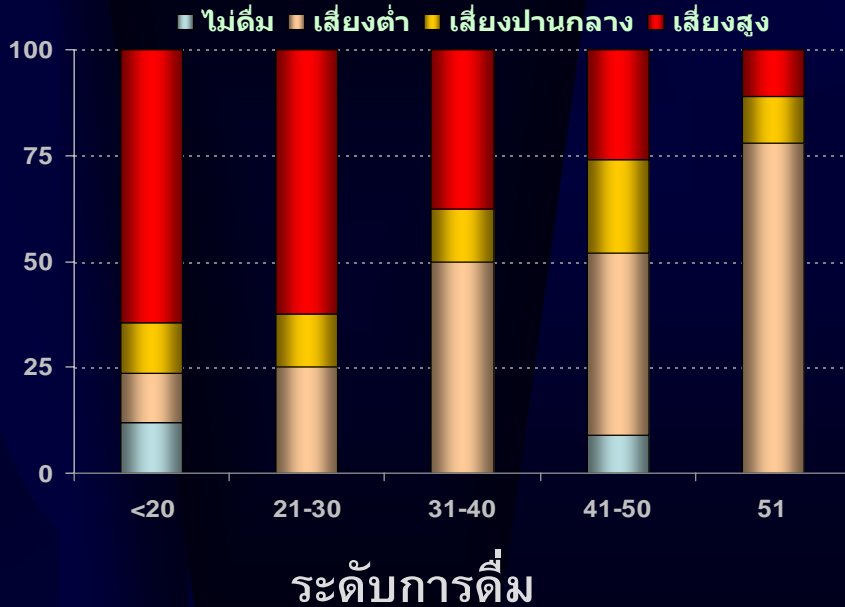
ผู้ดื่มส่วนใหญ่ดื่มปริมาณไม่แน่นอน

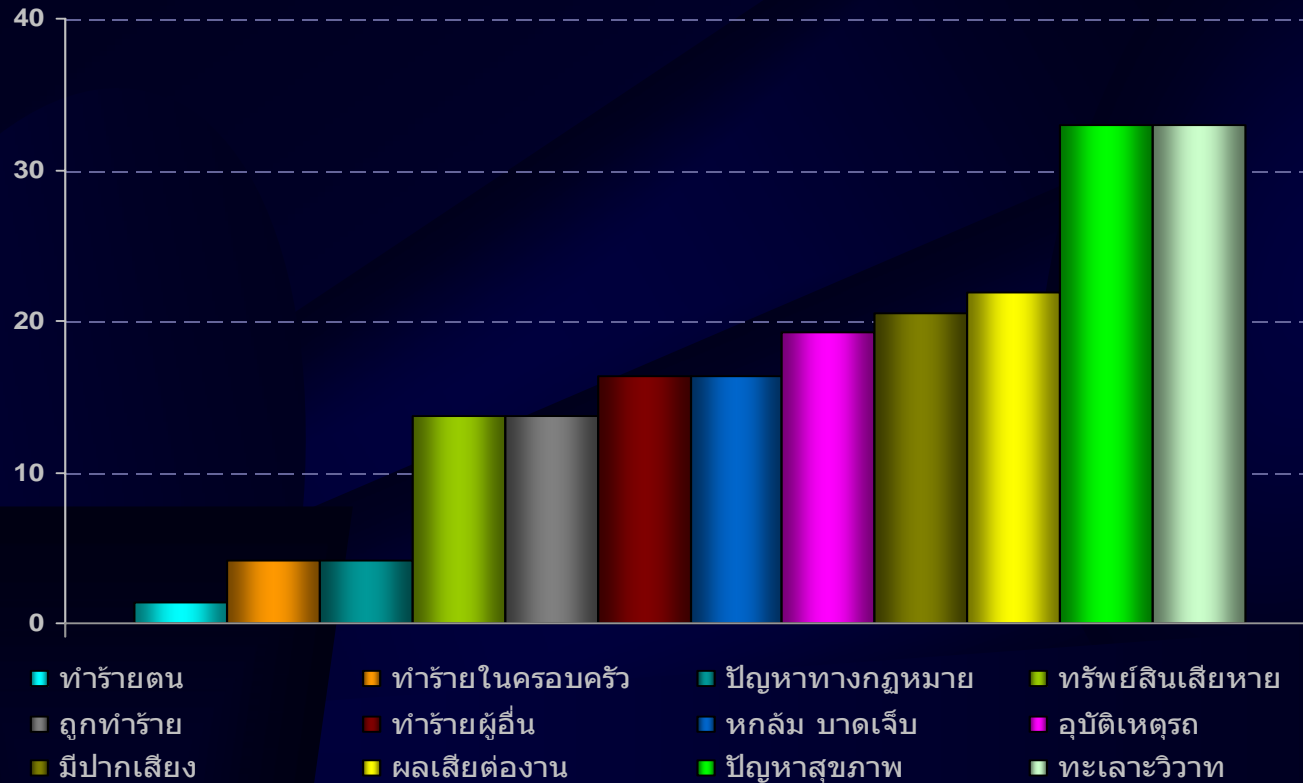
ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง

เยาวชนอายุต่ำกว่า 20
 ดื่มประจํา 11.8%
 ดื่มในระดับเสี่ยงมาก 64.7%
 17.7 % ดื่มมากในคราวเดียวบ่อย (>30 วัน)

ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา

ความรุนแรงในครอบครัว 4.1%

การทำร้ายร่างกาย / ถูกทำร้ายร่างกาย 13.7 – 16.4%

การทะเลาะวิวาท 32.9 %

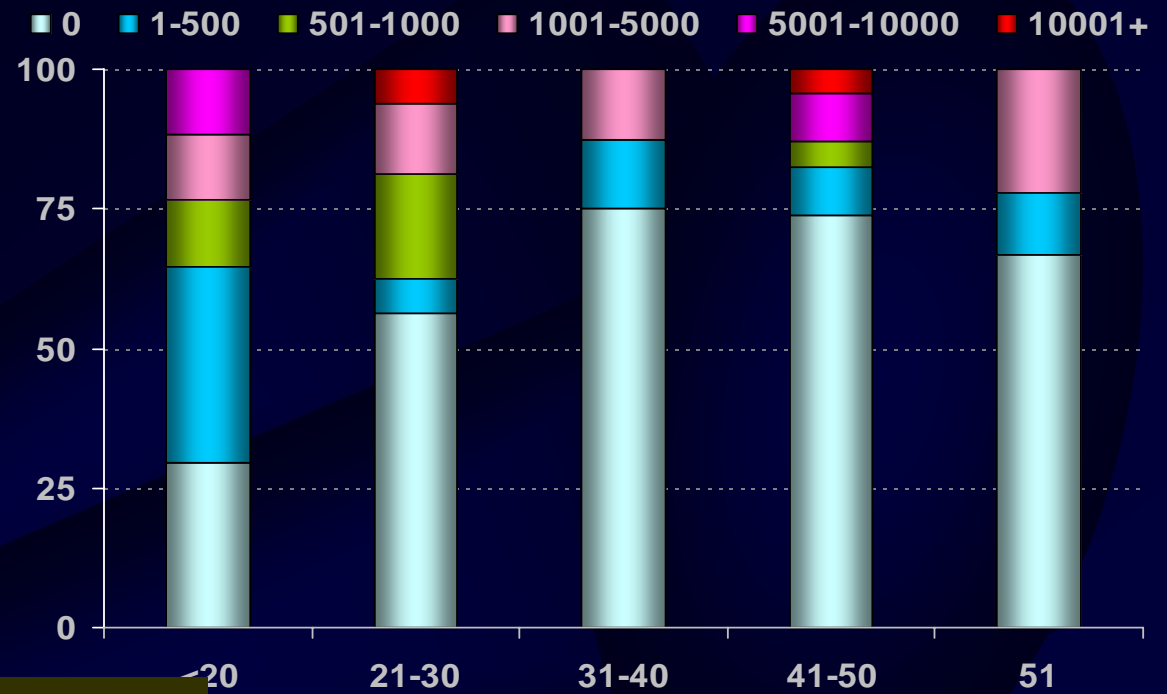
อุบัติเหตุเกี่ยวกับรถ 19.2 %

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการดื่มสุรา

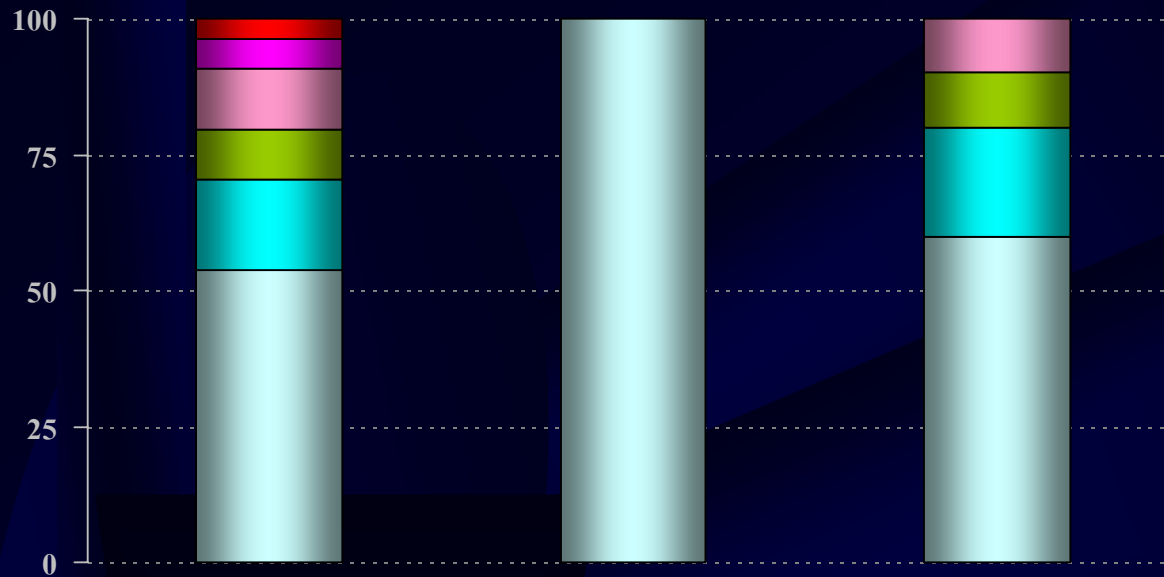
	สูงสุด	เฉลี่ย	SD
ค่าใช้จ่ายตรงเพื่อรักษา	8000	145.1	937.6
ค่าใช้จ่ายทางอ้อมเพื่อรักษา	1000	25.5	130.0
การสูญเสียผลิตภาพ	5400	467.9	1136.3
ทรัพย์สินเสียหาย	130000	1883.6	15210.4
ค่าใช้จ่ายดำเนินคดี	1500	20.5	175.6
ค่าทำขวัญ	4000	95.9	524.8
ค่าไกล่เกลี่ย	1500	28.8	184.5
ค่าใช้จ่ายเพื่อรวมชอมคดี	4000	124.7	551.2

เยาวชนอายุต่ำกว่า 20
 ไม่มีความสูญเสีย 29.4 %
 สูญเสีย 1000+ บาท 23.6 %

	สูงสุด	เฉลี่ย	SD
<=20	5,400	1,038.2	1,704
21-30	130,000	8,798.1	32,348
31-40	3,760	479.4	1,326
41-50	16,000	1,278.1	3,683
51+	1,508	339.8	634

■ 0
 ■ 1-500
 ■ 501-1000
 ■ 1001-5000
 ■ 5001-10000
 ■ 10001+

ผู้ดื่มบางโอกาสแต่ดื่มหนัก
 มีมูลค่าความสูญเสียสูง

บางโอกาส

หยุดเข้าวันพระ /
เข้าพรรษา

ประจำ

	สูงสุด	เฉลี่ย	SD
บางโอกาส	130000	3379	17734
หยุดวันพระ / เข้าพรรษา	0	0	0
ประจำ	3760	492	1188

ข้อสังเกตจากผลการศึกษา

- ผู้ดื่มเกือบครึ่งหนึ่งเริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 15
- เพศชายประมาณครึ่งหนึ่งดื่มในระดับเสี่ยงมาก
- เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ส่วนใหญ่ (64.7%) ดื่มในระดับเสี่ยงมาก
- 17.7% ของเยาวชนดื่มมากในคราวเดียวเกิน 30 วัน
- 13.7 – 16.4 % ของผู้ดื่มสุราเกี่ยวข้องกับความรุนแรง
- ประมาณหนึ่งในสามเกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาท
- ความสูญเสียที่มีมูลค่าสูง ได้แก่ ทรัพย์สินเสียหาย ค่าใช้จ่ายตรง
- เพื่อการรักษา การสูญเสียผลิตภาพ ค่าทำขวัญ การรอมชอมคดี

ข้อจำกัด

- เป็นข้อมูลการศึกษานำร่องซึ่งมีความจำกัดของพื้นที่ และจำนวนตัวอย่าง
- ปัญหาสุขภาพ/ผลกระทบเป็นข้อมูลจากการรับรู้ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเล็กน้อย
- ทรัพย์สินเสียหายเป็นกรณีรถยนต์เกิดอุบัติเหตุจึงมีมูลค่าสูง

ขอขอบคุณ

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

รศ.ดร.มานพ คณะโต

รศ. สุเมธ แก่นมณี

Prof. Sarah M. McGhee

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

University of Hong Kong